

- ❖ زمان وهكى حهيوانى وهحشيه، ههكه جارهكى بهردى، ئيدى نكارى بگرى. (م. لاتين)
- ❖ يى ناخفتن نهزانه، بيدهنگيى زى نزانه. (م. لاتين)
- ❖ ههكه مروڤ دلخراب به، گوټنا ديپزه زى خرابه. (م. ئيسفهچ)
- ❖ زمانى ههستى نينه، لى دكاره ب ساناهى، ههستى بشكينه. (م. ترك)
- ❖ گوټنا هشك/ ترسى زك تزي ناكه. (م. ترك)
- ❖ گوټنا دهلال، دهري ناسن زى فهدكه. (م. يوگوسلاڤ)
- ❖ خوهزى زمانى من زى ل رمانانين من هاتبا. (م. يونان)
- ❖ مروڤى بى پرس بهرسف دده و ميڤانى بى ئاگهه بىتن ههردم تينه رهخنهكرن. (بيټناڤ)
- ❖ يى گهلهك باخفه، خهتايين وى زى گهلهكن. (بيټناڤ)
- ❖ ناخفتن و گوهداريكرن زانين، مهزنترين فهرقا د ناقبهينا حهيوان و مروڤ ده يه. (بيټناڤ)
- ❖ پر زيده ناخفتن گوټنين ب نرخ زى بى نرخ دكه. (بيټناڤ)

ئاف

- ❖ مه هەر گياندار ژ ئافى ئافراندا. (قورئانا پېرۆز ۲۰/۲۱)
- ❖ ئافىن مەند كوور دحەركن. (ئامەرىكان)
- ❖ بەس ئافا مەند ستېران ديار دكە. (م. چين)
- ❖ بەس د بېرىن تال دە پر ئاف هەيە. (شودراكا)
- ❖ دخوازی ساتلى بافېزە بېرى، دخوازی بافېزە دەريايى؛ ئافا ومردگىرى
عەينىيە. (بھاترى هارى)
- ❖ ئافا دلۆپ دلۆپ ددن، تېنىتىي زېدەتر دكە. (ج. ساند)
- ❖ دەما تو تەنى بوويى دفى بزانى داکەفى بېرى، لى دفى دەرکەتنى ژى
بزانى. (لا فۇنتاين)
- ❖ ل هەر جھى ئاف هەيى بەق نینن، لى بەلى جھى دەنگى بەقى لى تى
ئاف هەيە. (گویت)
- ❖ مەزنىرىن سەدەفە ئافدايىنا مرؤفەكى تېنىيە. (گویت / م. عەرەب)
- ❖ چەندا كو مەسىن و لەگەن ژ عەينى مەعدەن بن ژى، د يەكى دە ئاف پاكە د يى دن
دە ناپاك. (نابى)
- ❖ چىترىن فەخوارنا مرؤفىن ب ئافل ئافە. (بىئاف)

ئازادى - ئازادبوون - سەربەستى

- ❖ ئازادى و سەرخومبوون قەرەكتەرا منن. (م. كەمال)
- ❖ ل جەي دەوساندىن، زولم و ئشكەنجه لى ھەبە، تەكۆشىنا ئازادى دەستىي دكە، داويى ئى دگەھنە ئازادىي. (و. بەيس)
- ❖ د ھەمى پىقازۇيا دىرۆكى دە چىترىن ھەيى ئازادى بوويە. (ئارماند كامۇس)
- ❖ ھەكە ھوون ئ نۇل و باوهرىي بىبار ئى بن، قەنەبە ئازاد بن. (ئا. كامۇس)
- ❖ ئ بۇ مروف پىرۆزترىن تىشت ساخيا گيان، ئافل، ئەفەين و ئازادىيە. (ئا. چەھۇف)
- ❖ نەتەويىن ئازادىا وان ھاتىە خەسپ كرىن، چ قاس د ئافا زەنگىنى و رەفاهى دە بن ئى تو واتەيا قى نىنە. (ئا. دانتى)
- ❖ نەتەويى ئازادىا نەتەوھكى خەسپ دكە، ئ نەمەتەين ئازادىي مفادار نابە. (ن. چەرنىشالسكى)
- ❖ گرىنگرىن تايبەتەين جقاتەكى تىنن پى، ئازادىا زمان، پىنووس، ئيانا كار و رامانى يە. (دەخودا)
- ❖ ئ بۇ كو ئەم ئ كۆلەتەين خلاسبن دقى قايدەيەين جقاتى پىك بىنن. (م. چىچەرۇ)
- ❖ ئازادىي تو ھىقى ئ مە نىنە. بەرەفازى دقى ئەم جانى خوھ و مالى خوھ د ئاخىرا وئ دە بدين. وھكى د دىرۆكى دە ئى ھاتىە دىتن ئازادى و دەمۆكراسى وسا ب ساناهى نەھاتىە ب دەستخستن. (ر. ئىمىرسۇن)

- ❖ ئەفەين ب ترسى د بشكفه، د ئازادىي دە فەدبە. (ج. داروين)
- ❖ مەزنىرەن نەمەت ئازادىيە. ھەكە نەمەتتەن ژ بلى قى ب ئازادىي رە بىنە قىياس كرن، دى ھىچ بىمىن. (ئەپىكتاتۇس)
- ❖ يى نەكارە ئازوهرىيىن خوە لەخاف بکە، ئازاد نامىنە. (ئەپىكتاتۇس)
- ❖ مروفا ئازاد دزى، لى ئازاد ناژىتن. (گ. فولەر)
- ❖ ھەكە ھوون ژ بو ئازادى و كاميارىي شەرتان دانىن ھوون ناگەھنى. (ھ. فورد)
- ❖ يى د ئاخىرا پارازتتا جانى خوە دە ژ ئازادىا خوە دەست بەردە، ئازادى لايقى وى نىنە. (ب. فرانكلين)
- ❖ فەرمانىن ئازادىي تىخنە تەحلىكى ھەكە ھە ژ دەستەسەرترىن مەقامى دەرکەتبىن ژى بى ھوكمەن. (ب. فرانكلين)
- ❖ دو سالان ب من رە بن، ئەز سۆز ددم ھوونى د دو مەھان دە بگەھنە ئازادىي. (م. گاندى)
- ❖ ھەتا ئەم ھەز ژ ئازادىي نەكن، ھەكە خوەبى ژى بن نكارن بپارىزن. (م. گاندى)
- ❖ كەسى ھەردەم ھاكىمى داخووزىيىن خوە بە، ئازادىي ھەق دكە. (ج. گویت)
- ❖ كەسىن ب ھىقىانە ژ كۆلەتى خلاسبوونى د نھىرن، ھزرا ئازادبوويىنا خوە دكن. (ج. گویت)
- ❖ ماف ل راستى، ھىز ل چەپى، روونى ل ئەنىي و خووين د بن پىيان دا نە. مخابن ژ بو وان كو نە دەما دژىن، دەما د مرن ھزر دكن كو گەھشتەنە ئازادىي. (م. گوركى)
- ❖ د وەلاتى مروفىن ژ بو داخووزىيىن خوە دژىن دە ئازادى نابە. (م. گوركى)
- ❖ پەيويرا نەتەوى ئازاد، ئازادىي بگەھىنە جىلپىن / نەشىن نوو. (گ. ھانو تاوكس)
- ❖ ئازادىا مە ل جھى داويا ئازادىا يىن دن دەستىي دكە. (گ. گ. ھانو تاوكس)
- ❖ يا ئازادى يا مرن. (ج. جاورەس)

- ❖ گرینگترین تايبه تيا ئازاديا ئەفە: دفی ئەم وئ نه كهسانی، جقاتانه ئدراق بكن.
- ❖ لهورا ئازاديا كهسى ب يا جقاتئ فه گريدايي يه. (جين جاورهس)
- ❖ ئازادى وهكى دهريا ب پيله. ترسوئنهك ژ جهئ بكهفينه دهريايئ، دبن ئەزيهتئ ده ژيانئ قهبوول دكن. (ت. جيفه رسوئ)
- ❖ رامان وهكى كهچئ يه، ئازادى بابئ وييه. يئن نه پرامن فه قير دبن. يئن ئازاد نه يى ژى د راخوشينه فه لاکهتئ. (ئا. هاوسمان)
- ❖ ههكه ئازاديا رامانئ هه به، دئ بگه هه نه كامرانئ. (ف. هانكا)
- ❖ د ده مهكى نيژيك ده دئ چاخئ رهخه يئ ب داوى بيئن، ب پيشقه چوونا شارستانئ فه رامانا ئازاد دئ حاكمئ دنيايئ به، و هه ر كهس دئ بكاره پرامان و فه لسه فا خوه دانه هؤلئ. (م. كه نه دئ)
- ❖ ئازادى ژ بو يئن د چؤلئ ده ب ته نا سه رئ خوه دژينه. (ج. جيؤيل)
- ❖ هه مى ته كوئين و ده ردئن ئەم دكيشن، دفی ب مانق بن نه فی بلا بئ مانق بن هه مى ژى ژ بو ئازاديئ نه. (ئ. كوئت)
- ❖ هه و جه يئ لوتفا كه سئ نه بن، له ورا ئەو د نافنيشانا ئازاديئ خه لات بده وه. (ن. كه مال)
- ❖ هه كه مرؤفهك د مالا خوه ده جههكى هندی گو رهكى جودا بكه و هه ر رؤژ چه ند سه عه تان ل ور ده رباز بكه، به س هنگى دئ قه درئ ئازاديئ بزانه كا چ يه. (م. لوتهر)
- ❖ هه كه د دنيايئ ده كؤله تي هئ نها ژى وهكى شه رم/عه يبه كئ نه يئ قه بوول كرن د دونيايئ ده تو عه يب نينن. (ئا. لينكؤلن)
- ❖ ده ما كؤله تي ژ مه يدانئ رابوو مرؤف ئازاد دبن. (ئا. لينكؤلن)
- ❖ چاوا كو ئەز ناخوازم بيم كؤلئ كه سئ هه ر وسا ناخوازم بيم ميرئ كه سئ ژى. (ئا. لينكؤلن)

- ❖ يى دېنە ئاستەنگ لېەر ئازاديا يىن دن، ئازادىي حەق ناكن. (ئا. لىنكۆلن)
- ❖ ئازادى، نە كرنا ھەر داخوزيا مرۇفە. ئەف تەرمە، ھەر كەسى مەجبوور دكە كو پەيويرا خوہ ب جھ بېنە. (ئا. ماكدۇنئىل)
- ❖ ئازادى ژ بو پرايا مرۇفان نرخەكە مادى، ژ بو كىمەكان زى نرخەكە مەنەوييە. (ت. مان)
- ❖ دامەزراندنىن ژ بو ئازادىي دخەبتن، ژ بو حوكومدارين زاگونان پىك تىنن ھەردەم پەناھگەھن. (ف. ماريون)
- ❖ دقئ ئەم ب ئاوايەكى دەمى / دەم دەمى ئازادىي وندا بكيين كو بكارين دەواما وئ پىك بىنن. (مۇنتىسكىو)
- ❖ ھەكە نەتەوہك ژ بو ئازاديا خوہ بكەفە بازاري، دئ ھەر تىشتى خوہ وندا بكە. (ف. ماريو)
- ❖ واتەيا ئازادىي، رىيا مرۇفان گرتنە كول ھەقبەرى / دزى زاگونى نەيىن. (مۇنتىسكىو)
- ❖ وەلاتى گەلى وئ ئازاد بە، ئازادە. (مۇنتىسكىو)
- ❖ كەسى خوھىي ئازاديا رامانى نەبە، ژيانا وى نايى گۇتن. (مۇنتىسكىو)
- ❖ دەما د زندانى دە، تالترين بېرھاتن زى شرىنن. لەورا ئەو تىن ژ دەرڤەيى زىندانى نە. (مۇنتىسكىو)
- ❖ دارا ئازادىي ب خوينا شەھيدان ھاتىە ئافدان. (ئا. مون)
- ❖ كەسى حاكىمى نەفسا خوہ و مەرەفا خوہ بە، دئ خوھىي راسترين ئازادىي بە. (ئا. پۇسكن)
- ❖ ھەتا گيانى مە و بەدەنا مە ئازاد نەبە، ژ دىكتاتورىي پزگار بوويين زى چارە نىنە. ژ ئازاديا مەنەوى ماحرووم مايىنى ئىخسىرى و ئەشكەنجەيا ئەم دكىشن، ژ دەوساندنا دىكتاتورىي خرابترە. (ج. ج. رۇسيو)

- ❖ مە ئازادى بەس د پەيكەرا ئازادى دە ديت. (ج. ج. رۇسيۇ)
- ❖ ئازادىا بى قەيد و شەرت، ئازادىيەكە كو ژ نشكا فە خوە د كوژە. (پ. سۇفا)
- ❖ ژ بو كو بنگەها ئازادىيى بىتە ئافىتن، دفى پىشىي پىنگافىن ساخلم باقىژن. (گ. سانتاينا)
- ❖ پرانبا پۇلتيكفانان باومر دكن كو دەما گەلان ئازادىا خوە حەق كرن دى ب دەست خوە بىخن. عەينى وەكى گۇتتا كەفن: يى مەلەفانبا بزانه، دى بکەفە دەريايى. (بېرنارد شوو)
- ❖ ھەكە ئازادى ھەبە، پەروەردەكارى و فىربوون ژى ھەبە. (بېرنارد شوو)
- ❖ ئازادىا بى حەد يا ددن مرۇفان و وەلاتان، دبە سەبەبى كۆلەتتى. ب شددەترين دەستەسەرى ژ ئازادىا زىدە چىدبە. ھندى كو ئازادى زىدە ببە، دەوساندن ژى زىدە دبە. (سۇكراتس)
- ❖ ژ بو كو مرۇف بگەھە ئازادىا خوە، بەيژترين چەك فىنا ويىبە. (ف. شىرمان)
- ❖ ئازادى نەيا مرۇفەككىيە يا جقاتى يە. (ھ. سپىنسەر)
- ❖ ئازادى بەس نە ژ بو تە بتەنى يە! (ھ. سپىنسەر)
- ❖ ھەكە نەتەوۋە ئازاد بە، كەس ژى ئازادن. ھەكە نەتەوۋە ب ئەخلاق بە، كەس ژى ب ئەخلاقن. ب داوى ژى ھەكە نەتەوۋە كاميار بە، كەس ژى كاميارن. (ھ. سپىنسەر)
- ❖ چەندا كو ئازادى و شارستانى پەيقين دەلال بىنە داناسين ژى، دەما ئەم ل دىرۇكى بىنيرن تام بەرەفاژى وى، ئەمى جنايەت و دزى و ھتد بىنين كو ئەف ژى نە تىشتىن دەلالن. لى بەلى، ژ بەر كو چافىن مرۇفان گرېدايىنە دىرۇك دوبارە دبە. (ب. سپىنۇزا)
- ❖ د جقاتان دە ئازادىا تام نىنە. ژ خوە ئازادىا تام و جقات نايىنە جەم ھەف. دەما ئازادى تى گۇتن، ژ ئازادىا برەك/ قىسمى تى بەحسكرن. جوداھيا چاندى يا د ناقبەينا نژادان دە ژى فە ئازادىا قىسمى چىدكە. (ر. تاگۇر)

- ❖ ئەى ئازادى ئەز ب خەم دېيژم كو ئەف مروفه ته حەق ناكن. (ر. تاگۆر)
- ❖ ئازادىي هزار مروفه خەلەت، يەك دروست بكار تينه. (س. تاستۆ)
- ❖ ئەى ئازادى، ب نافى ته چ جنايهت تينه كرن. (ئان ستيل)
- ❖ ئازادى، نە دەما زاگۆن تينه دەوساندن، بەس دەما ژ دل و جان تينه پەژراندن چىدبە. (ه. تايىن)
- ❖ خوزايى ئازادى دايە حەيوانىن بى زمان ژى. (س. تاستۆ)
- ❖ بېگومانە كو خوپاكي مروفه ب ئازادىي فە گرېدايى يە و خوپاكي ل ئاخىن ئازاد چىدبە. (ئا. ترۆلۆپ)
- ❖ ھەكە سەرخوبوونى د گيانى مروفه دە نەبە ئازاد نابە. (ھ. ز. ئوولكەن)
- ❖ واتەيا ئازادىي نە كرنا خوەستەكا/ داخوازيما مە يە، كرنا يا مە حەق كرىيە. (فۆلتايەر)
- ❖ ئازادى ھەكى ساخيى يە، بەس دەما مە ونداكر ئەم قەدرى وى دزانين. (فۆلتايەر)
- ❖ ھەكە مروفه شەرتبوويى ئازادىي بە، دى ئازاد ببە. (فۆلتايەر)
- ❖ ل گەل ھەز ژىكرنا مروفان يا ئازادىي، ھەمى ژى ب زانانە ب ھەمى ھىزا خوە وى وندا دكن. (فۆلتايەر)
- ❖ ئەز دژى راي و پامانا تە مە. لى ژ بو ئازاديا پامانا تە ژى نامادىي جانى خوە دايينى مە. (فۆلتايەر)
- ❖ دەما فيدانا ئازادىي رەھافىن زوو بەرفە تى و مەزن دبە. (ج. واشنتۆن)
- ❖ ئازادى بەس د خيالان دە مەوجودە. (شيلەر)
- ❖ ئازادى، نە ب زىدەكرنا ھىزا بەيژان چىدبە، ب كىمكرنا ھىزا وان تى پى. (ئا. والف)
- ❖ ژ ھەر ئاليهكى فە بەرفەھاتن و گوھورينا مروفان رە ئازادى دېيژن. (ئۆ. وايلد)

- ❖ ھەكە ئەم گىيانى ئازاد نەككىن، ئەمى چاوا بگەھىنە ئازادىيى. (ج. وىلسون)
- ❖ دەما ئەز رازايىم، د خەوا خوہ دە ژى ئەز ژ نەئازاد بوونى/ ئازاد نەبوونى عاجزبووم. (ئە. تولا)
- ❖ ھەكە نرخا زىر و ئازادىيى نەيى زانين دى نرخا خوہ وندا بكن. (م. ئالمان)
- ❖ قەفەس چ قاس بچووك ببه، ئازادى ئەو قاس شرىنتر دبه. (م. ئالمان)
- ❖ ل جەيى ئازادى ھەبە، پىر دى بىنە پەھلقان. (م. مەجەس)
- ❖ قەت تونەبوونا ئازادىيى، ژ پىر زىدەبوونا وى چىترە. (م. رۇس)
- ❖ ئازادىا بى حەد و چقىلى، ژنا باش ژى تىخە روويا خەلەت. (م. رۇس)
- ❖ ئازادى وەكى قوتىيەكە گرتىيە. ھەكە نە فەبە تشتەك لى نايى. (بىناف)

